

ביצור מברכין פרק ששי ברכות

מסורת
העית

אלא אמר רבא מברך ואח"כ בוצע. (ה) וגומר כל הברכה ואח"כ מפריש
הפרוסה דכליל ברכה אפת שלם : פתיתין ושלמין אמר רב הונא .
אם ראה מברך על הפתיתין ואם הפתיתין גדולים מן השלמין לריך
לברך עליהן : כתנאי . הא דאמרת פרוסה של חטין ושלמה של
תורה אור שטורין כו' תנאי היא : אבל לא חזי
בצל גדול . ואח"כ שיש בו יותר
מקטן שלם : במקום שיש כהן .
והוא לו מיד : במקום שאין כהן .
לריך לשראל שילעטו עד שימלא
כהן ליתנו לו וחזי בצל חין מתקיים :
יולא ידי שניין . ידי מחלוקת של רב
הונא ורבי יוחנן : מניח פרוסה תחת
השלמה . וגמלאו שתיין בידי
ובוצע או משתיין או מן השלמה :
לחם עוני כתיב . ודרכו של עני
בפרוסה לפיך לריך שיראה כבוצע
מן הפרוסה : אכולה שירואה .
פרוסה גדולה שהיה די לו לכל
הסעודה בשבת : ריפתא דערוכא .
שערבו בו אתמול ערובי חליות :
קול

והלכתא כרבא דמברך ואח"כ בוצע . פי' שלא יפריש הפרוסה
מן הפת עד אחר הברכה ויש שטורין לברך ברכה
המוציא קודם שיחזור כדי שהיה הפת שלמה בשעת ברכה ואין
המנהג נכון לעשות (ב) דהוי היסח הדעת בין הברכה לחילתה ומיהו
בשבת נכון להחמיר ולברך קודם
שיחזור שלא תשמו ידו לבצוע קודם
שחלה הברכה שאז לא יהיה לו לחם
משנה ובפרק שלשה שאכלו (לקמן
מ"ז) מסקינן דבעינן עד שחלה אמן
מפי העונין שלא יבצע קודם ויש
שנביאים ראייה שגריך לסיים הברכה
קודם שיבצע מדתני רבי חייה
בירושלמי חין מברכין על הפת אלא
בשעה שהוא פורס והיינו משום
שאם יפרוס קודם הברכה שמה תפול
הפרוסה מיד ולא יוכל לאכול פרוסה
אחרת שיבצע בלא ברכה אלא יטריך
לחזור (ג) ולברך ויש כאן ברכה לבטלה
אבל אם (לא) היה לריך לברך על כל
הפת ולא יוכל לפרוס קודם הברכה
אז אם תפול הפרוסה אינו מברך על
פרוסה אחרת ויפטר בברכה ראשונה
על הפתיתין ופותר את
מברך על הפתיתין . פירש"י אם
הפתיתין והשלמין שוין יברך על
חיה שיראה ואם הפתיתין גדולים
לריך לברך על הפתיתין לפטור את
השלמין ור' יוחנן אומר על השלמין
מזה מן המוכרח אפי' אם הפתיתין
גדול' הוא ותימה א"כ סברא הפוסק
דלרב הונא פתיתין שהם גדולים
עדיפי ולר' יוחנן שלמין עדיפי ואין
סברא לומר דפליגי בהפוך סברות
ועוד תימה אחת' שינה בסמוך לשונו
דנקט לשון פרוסה של חטין ע"כ
פירש רבינו חס' דמייירי בפתייתין
גדולים ושלמין קטנים וה"פ אמר
רב הונא מברך על הפתיתין כלומר
אם ירעה והוא הדיון על השלמין אם
ירעה ורבי יוחנן אמר שלמין עיקר
וכן הלכה כרבי יוחנן דהא רב ורבי

יוחנן הלכה כר' יוחנן וכל שכן לגבי
אבר פרוסה של חטין ושלמה מן
השעורים ד"ה מברך על הפרוסה של חטין . דחיי' עדיפי משום דאקדמיה קרא אבל פתיתין
ושלמין ממין אחד אפילו יהיו הפתיתין מפת נקיה ושלמין מפת קיבר מברך על השלמין כדאיתא בסופספתא (פסד ד) שלמין
דגלוסקאות ושלמין דבעל הבית מברך על השלמין דגלוסקאות ושלמין דבעל הבית מברך על השלמין דבעל הבית פת
כשר ופת של נכרי מברך על הכשר (תחלה) וכן אמרינן בירושלמי פת טהור ופת טמא ופת קיבר טהור מברך לאחיה שירעה אבל רבינו
חביב ונקי ופת של ישראל אינו חביב מברך לאחיה שירעה כדאיתא בירושלמי פת נקי טמא ופת קיבר טהור מברך לאחיה שירעה אבל רבינו
משמן טהור לטקל הפת לבן של נכרי מעל השלמן עד לאחר ברכת המוציא . שני שלמין ממין אחד אם אחד יותר נקי מברך על
הנקי דחביב ליה טפי . פירש רש"י חזי בצל גדול קרי חסוב לפי שיש בו יותר מובלל קטן שלם ולא נראה דהא
לכאורה משמע דלחכי נקט חזי בצל גדול (ד) משום דיש בחזי בצל גדול כמו בקטן שלם ולא יותר ועוד דאם כן לא היו דומיא דחשוב
דגבי פרוסה של חטין דקאי עלה דההם שוין ויש לפרש דכהדי שוין הם אבל גדול טוב יותר לאכילה מן הקטן ועוד פירש רש"י דמיייתי
תנאי אסיפא דמברך על הפרוסה של חטין ופותר את השלמה של שעורים ומר סבר חסוב עדיף ומר סבר חטין דמקדמי בקרא
עדיפי אבל אלא לפרש דחטין עדיפי משום שפת של חטין חסוב מפת של שעורים דהא פי' דממין אחד פת נקיה ופת קיבר השלם
עדיף : **ומר** סבר שלם עדיף . וא"ת מנה ליה הא (ה) אימא דחטין חביב טפי משום דאקדמיה קרא ויש לומר דהכי מדמה דההם
אח"כ דמברכא חסוב לכהן עדיף דחביב (במדבר יח) בהרימכם את חלבז ממנו ואפי' הכי קאמר דשלם עדיף ה"כ נימא שלם עדיף
מפתיתין של חטין אח"כ דאקדמיה קרא והדיון עס רש"י שלא ראה לפרש כתנאי אפלוגתייהו דרבי יוחנן ורב הונא שהרי למאי דמפרש (ו) לרב
הונא כשהן שוין מברך על חיו שירעה א"כ לא קפיד אחשיבות ולא אשלמות וא"כ מאי כתנאי איכא ולפרש"ת נמי דפי' דמברך על הפתיתין
גדולים אם ירעה ואי בעי בריך על השלמים קטנים אלא לא חביב ליה עדיף אלא כי הדדי נינהו לרב הונא וא"כ לא מצי קאי כתנאי אפלוגתא
דפתיתין : **כך** היכא דאיכא כהן כ"ע לא פליגי דחביב עדיף . וזהו דלעיל קאמר פתיתין גדולים ושלמים קטנים דמברך על השלמים
היינו דוקא לברכה דלא איכפת ליה שיברך בגדול דלמה יברך בגדול הואיל ואינו נקי מזה אבל גבי נתינה לכהן איכא נפקותא דיתן לו הגדול
החסוב טפי דתיחא ליה : **מניח** פרוסה בתוך השלמה ובוצע . פירש רש"י ובוצע לשתיין או בוצע לשלמה בלבד והיינו ע"כ שניין דכיון
שהניח הפרוסה תחת השלמה נראה כמו שבוצע נמי אפרוסה ודוקא בוצע לשלמה אבל לא ראה לפרש ובוצע לאחיה מכן שירעה או לפרוסה
או לשלמה דמדקאמר לחוך השלמה משמע דהשלמה עיקר ולפי' רש"י ה"פ ירא שמים יולא ידי שנייה כדבר הונא וכדרי' יוחנן בפתייתין
ושלמה ולפי' ר"ת לא מצינו לפרש הכי דקאי אפתיתין שהרי אינו לריך לעשות כן אלא יברך על השלמה ודי בכך לכ"ע דאפילו רב הונא
לא קאמר אלא על הפרוסה אם ירעה אבל פסיפא אם צריך על השלמה ילא ונראה *לפירוש ר"ת שניהם קאי אשני לחמים אפרוסה
של חטין ושלמה של שעורים : **הכר** מודים בפסח שמניח הפרוסה בתוך השלמה ובוצע מאי טעמא לחם עוני כתיב . משום
דחביב לחם עוני מניח הפרוסה תחת השלמה ונראה כבוצע על הפרוסה ומו"מ חין לבצוע כי אם על השלמה ועל הפרוסה יברך
על חלילת מזה וסורכים ואוכלים משתיין יחד כרי שיהא נראה כבוצע על הפרוסה וכן המנהג אבל חין לעשות המוציא וגם על
חלילת מזה מן הפרוסה דהוי כעושה מצות חלילת חלילת ונראה לי דהא הוי ברכה של נתינה ואינם קוראים חלילת חלילת
דהא אקידוש מברכים קידוש וברכה היין ורבינו מנחם מווינ"א היה רגיל לעשות הכל על הפרוסה ואין השלמה בזה כי אם
בבביל לחם משנה והר"י היה רגיל לברך תחלה ברכת המוציא על שתיין קודם שיבצע ואחר כך מברך על חלילת מזה ובוצע
משתיין אחר כך ואין זה חלילת מזה על שתיין ופעמים מפיך הר"י נפשיה מפלוגתא ולא היה רוצה לטות המנהג
והיה מברך על השלמה תחלה המוציא והיה בוצע קצת ולא היה מפרידה עד שיברך על הפרוסה על חלילת מזה ובוצע משתיין יחד :

הביאו

הנהגות הב"ח

- (א) רש"י ד"ה אלא וכו' בוצע גומר כל :
- (ב) חז"ל ד"ה והלכתא וכו' לעשות כן דהוי היסח : (ג) בא"ד אלא יטריך לחזור . ל"כ דתני בירושלמי היכא דברכי אתמולא למיכליה ונפל מידיו וכו' וע' בתוס' לעיל דף ק"ג ד"ה כהן ליה : (ד) ד"ה כתנאי וכו' נקט חזי בצל גדול . כ"כ פי' דהוי לומר אבל לא גדול שאינו שלם לאחיו אורך נקט חזי :
- (ה) ד"ה ומר וכו' הא איכא למימר דחטין : (ו) בא"ד למאי דמפרש רש"י לרב הונא דמפרש שוין :

גליון השנים

גמ' א"ל שלמין . מניח
שם זה בסוף מניית
רוח וסם הוא מלא וי' :

תלמוד פ"ב
מ"ה

שם מ"ד
[מנחות נ"ה]

[שבת ס"א]

דברים מ"ז
שבת ק"י
שמות טז

כתובות לו:
שבת ס"ג

[ונראה דגר'
לרי"ת שתיין
וקאי לשני
כ"ל]